

Občanská výchova

Občanská výchova	tercie	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence komunikativní • Kompetence k řešení problémů • Kompetence k učení • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence pracovní • Kompetence digitální 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Muž, žena a láska; Dospívání		
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	Uplatní ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou
VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování		antikoncepce partnerství manželství HIV/AIDS
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	Utváří pozitivní vztahy k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo ni	pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou
VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování		rodina manželství
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	Rozpoznává stereotypní nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě	pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou
VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví		bisexualita heterosexuality homosexualita gay

Občanská výchova	tercie	
		lesba coming out transvestitismus transsexualismus
VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	Uplatňuje vhodné prostředky komunikace k vyjádření vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů	pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou rodina partnerství manželství
VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po narození	vývoj jedince
Tematický celek - Zdravý způsob života		
VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní zdravá výživa návyky s využitím dílčích znalostí o lidském těle	zdravá výživa
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc		civilizační choroby alternativní způsoby výživy osobní, intimní a duševní hygiena návykové látky závislost
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		zdravá výživa
VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí		návykové látky závislost
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	zdravá výživa
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		civilizační choroby
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc		alternativní způsoby výživy
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce		osobní, intimní a duševní hygiena
		návykové látky závislost

Občanská výchova	tercie	
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	Sestaví přehled skupin návykových látek	návykové látky závislost
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce		
VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým		
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	Objasní pojmy: zdraví, zdravá výživa, duševní hygiena, stres, návykové látky	zdravá výživa
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví		alternativní způsoby výživy
VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví		osobní, intimní a duševní hygiena
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví		stres
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		návykové látky závislost
VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí		
VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky		
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního		

Občanská výchova	tercie	
<p>stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p>		
<p>VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p>		
<p>VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>		
<p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p>	Objasní pojem osobní bezpečí	agresivita
<p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p>		šikana
<p>VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>		domácí násilí
<p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p>	Uvede příklady bezpečných forem chování	návykové látky závislost
<p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p>		agresivita
<p>VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>		šikana domácí násilí
Tematický celek - Stát a ústava		
<p>VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí	moc zákonodárná
		moc výkonná
		moc soudní
<p>VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek</p>	Uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na	moc zákonodárná

Občanská výchova	tercie	
státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	správě obcí, krajů a státu	
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování		moc výkonná
VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů		moc soudní
VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady		ústava
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	Objasní úlohu ústavy v demokratickém státě	ústava
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	moc zákonodárná
		moc výkonná
		moc soudní
		ústava
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Objasní rozdělení a úlohu orgánů EU	EU
		autorský zákon
Tematický celek - Stát a hospodářství, Finanční gramotnost		
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb	ekonomie
		ekonomika
		trh
	Uvede příklady dělby práce v průběhu vývoje společnosti	dělba práce
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Orientuje se v nabídce bankovních služeb a produktů	banky
		inflace
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu		
	Vysvětlí, jakou funkci plní banky a vysvětlí význam úroku	banky
		pojištění
		spoření
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých	Vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	mzda

Občanská výchova	tercie	
nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení		
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu		peníze rozpočet investice pojištění spoření
	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými finančními prostředky	rozpočet pojištění spoření
Tematický celek - Mezinárodní vztahy		
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů	mezinárodní organizace, EU, nadnárodní společnosti
VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	Se svými spolužáky rozliší globální a lokální problémy	globalizace, globální a lokální problémy, války, terorismus
	Popíše výhody spolupráce mezi státy	mezinárodní organizace, EU, nadnárodní společnosti
VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	Uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory	globalizace, globální a lokální problémy, války, terorismus
	Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj názor a popíše jejich hlavní příčiny a důsledky pro lidstvo	globalizace, globální a lokální problémy, války, terorismus
	Objasní pojmy: globalizace, amerikanizace, westernizace, bohatý sever a chudý jih, nadnárodní společnosti, Fairtrade	amerikanizace, westernizace, ekologie
Tematický celek - Osobnost		
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů	osobnost náročné životní situace
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Objasní vliv poznání a hodnocení vlastní osobnosti na vztahy s druhými lidmi	osobnost city náročné životní situace
	Rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých	osobnost náročné životní situace
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně	Popíše, jak rozvíjet osobní přednosti a pěstovat zdravou sebedůvěru	osobnost sebepečetí

Občanská výchova	tercie	
ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života		náročné životní situace
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	Posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	charakter osobnost vzdělávání profese
	Uvede různé typy temperamentu	temperament
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	Objasní pojmy schopnost, dovednost, vloha, vůle, motivace	vůle
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek		
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	Objasní základní principy poznávání, vnímání, paměti a myšlení	vnímání
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek		paměť myšlení
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	Uvede tři způsoby efektivního učení	paměť myšlení vzdělávání profese
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		
Multikulturní výchova - Lidské vztahy		
Výchova demokratického občana - Občan, občanská společnost a stát		